STUDII ȘI CERCETĂRI
DE
NUMISMATICĂ

SERIE NOUĂ

VOLUMUL XV-XVII
(XXVII-XXIX)
2024-2026

STUDIES AND RESEARCHES
IN
N U M I S M A T I C S

ÉTUDES ET RECHERCHES
DE
N U M I S M A T I Q U E

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE „VASILE PÂRVAN”

STUDII ȘI CERCETĂRI DE NUMISMATICĂ

SERIE NOUĂ

VOLUMUL XV-XVII (XXVII-XXIX)

2024-2026

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
BUCUREȘTI

2026

COMITETUL DE REDACȚIE

AUREL VÎLCU, redactor responsabil
THEODOR ISVORANU, redactor responsabil adjunct
MARIUS BLASKÓ, MIHAI DIMA, EMANUEL VIOREL PETAC,
DAN PÎRVULESCU şi GABRIEL MIRCEA TALMAȚCHI, membri

COLEGIUL DE REDACȚIE

RADU ARDEVAN; ANA BOLDUREANU; IONEL CÂNDEA, m.c. al Academiei Române; GABRIEL CUSTUREA; GEORGES DEPEYROT; CONSTANTIN C. PETOLESCU, m.c. al Academiei Române; acad. VICTOR SPINEI

DANA COSTIN, redactor

ADRIAN MIRCEA DOBRE, redactor Editura Academiei Române

OFELIA COȘMAN, tehnoredactor

Orice comandă va fi adresată la:
EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE, Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5, 050711, Bucureşti, România: Tel. 4021-318 8146, 4021-318 8106, Fax 4021-318 2444, e-mail: edacad@ear.ro

S.C. MANPRES DISTRIBUTION S.R.L., str. Ziduri vii, nr. 5, bl. B 18, scara 1, apartament 44, sector 1, Bucureşti, tel. 4021-3124801, e-mail: abonamente@manpres.ro, office@manpres.ro

S.C. ORION PRESS IMPEX S.R.L., str. Băiculeşti, nr. 23, bl. E9, scara D , ap. 147, camera 1, sector 1, Bucureşti, tel. 4021-2106787, e-mail: office@orionpress.ro

S.C. CRIS MEDIA PRESS S.R.L., bld. Gheorghe Duca, nr. 10-22, sector 1, Bucureşti, tel. 0722.333.405, e-mail: office.crismedia@gmail.com

S.C. DEREX COM S.R.L., Aleea Țebea, nr. 2B, sector 4, București, tel. 0726258546, e-mail: derex_com@yahoo.com

S.C. SORIRORI SOLUTIONS S.R.L., bd. Republicii, nr. 25, Târgu Jiu, cod poştal 210152, județul Gorj, tel. 004 0765 262 077, 004 0765 166 433, e-mail: sorin.costreie@sorirori.ro, rosana.guta@sorirori.ro

S.C. TOP SEVEN BEST S.R.L., str. Morii, nr. 41, Clinceni, jud. Ilfov, tel. 0787 818 706, e-mail: office@abonamente-presa.ro

Adresa redacției:
Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, str Henri Coandă nr. 11, 010667 Bucureşti, Tel./Fax 4021 212 88 62, E-mail : redactie_iab@yahoo.com; aurelvilcu@yahoo.com

© 2026, EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
www.ear.ro

Sumar – Sommaire

I. STUDII ŞI CERCETĂRI – ÉTUDES ET RECHERCHES

A. NUMISMATICĂ – NUMISMATIQUE

AUREL VÎLCU, Monede olbiene din secolul al V-lea a. Chr. descoperite la Histria – Olbian coins from the 5th century BC discovered at Histria 7

MIHAI DIMA, GABRIEL MIRCEA TALMAȚCHI, Monede histriene de argint din tezaurul de la Enisala (com. Sarichioi, jud. Tulcea) – Silver coins of Istros from the Enisala hoard (Sarichioi commune, Tulcea County) 13

GABRIEL MIRCEA TALMAȚCHI, ADAM RABINOWITZ, New Greek, Macedonian and Roman coin discoveries from the "Platou Est" sector at Histria (Romania) 23

IONUȚ BADEA, O colecție particulară de monede emise de cetatea Histria – Coins of Istros (Histria) from a private collection 49

ANA-MARIA BALTĂ, Noi considerații asupra monedelor cu revers tip poartă de oraș din Moesia Inferior emise în timpul lui Gordian al III-lea (238-244) – New considerations on the coins with city-gate reverse issued in Moesia Inferior during the reign of Gordian III (AD 238-244) 63

EUGEN NICOLAE, Despre ornamentul islamic „nodul fericirii" și originea puterii sale apotropaice 75

EUGEN NICOLAE, „Sindromul Poienești". Un bilanț moldovenesc și perspectiva unui dosar muntenesc 87

LILIA DERGACIOVA, An extraordinary hoard from the first quarter of the 15th century. Contributions to the Moldavian currency system during the reign of Alexander I (1399/1400-1432). With an appendix by ROMAN CROITOR, Sturgeons in medieval Moldova 101

B. METROLOGIE – MÉTROLOGIE

GABRIEL CUSTUREA, Ponduri antice descoperite în Dobrogea – Ancient weights discovered in Dobruja 129

II. DISCUŢII ŞI NOTE – DISCUSSIONS ET NOTES

ANA-MARIA BALTĂ, IONUȚ BADEA, Un lot de monede emise de cetatea Nicopolis ad Istrum între 193 și 222 p. Chr. – An assemblage of coins struck by Nicopolis ad Istrum between AD 193 and 222 133

DOREL BĂLĂIȚĂ, Jetoanele societăţii anonime miniere „Lignitul" – The tokens issued by the "Lignitul" mining joint-stock company 139

III. DESCOPERIRI MONETARE – DÉCOUVERTES MONÉTAIRES

THEODOR ISVORANU, SEBASTIAN MATEI, Tezaurul de denari romani republicani descoperit la Săsenii pe Vale, jud. Buzău – The hoard of Roman Republican denarii discovered at Săsenii pe Vale, Buzău County 151

MIHAI DIMA, GABRIEL MIRCEA TALMAȚCHI, Un tezaur monetar de la mijlocul secolului al II-lea p. Chr. descoperit la Durostorum – A coin hoard from the middle of the 2nd century A.D. found at Durostorum 163
MIHAI DIMA, ALIN FRÎNCULEASA, Monede romane descoperite la Urlați, jud. Prahova – Roman coins found in Urlaţi, Prahova County..... 177
MARIUS BLASKÓ, Monedele ungureşti din necropola medievală de la Buftea-La Cârna/Mănești (secolele XIV – XVII) – Hungarian coins from the medieval necropolis at Buftea-La Cârna/Mănești (14th – 17th centuries)..... 189
VIOREL M. BUTNARIU, Tezaurul monetar descoperit la Târgu Ocna – „Dealul Cândea". Addenda et corrigenda – The coin hoard discovered at Târgu Ocna – „Dealul Cândea". Addenda et corrigenda..... 199

IV. NECROLOG – NÉCROLOGIE

ANA BOLDUREANU, *In memoriam* Eugen Nicolae..... 213

ABREVIERI – ABBRÉVIATIONS 227

II. DISCUŢII ŞI NOTE

Un lot de monede emise de cetatea Nicopolis ad Istrum între 193 și 222 p. Chr.

Ana-Maria BALTĂ*
și Ionuț BADEA**

Articolul prezintă un lot de 16 monede puse în circulație de cetatea Nicopolis ad Istrum în intervalul cuprins între domnia lui Septimius Severus (193-211 p. Chr.), aceasta fiind cel mai bine reprezentată (14 piese), și cea a lui Elagabal (218-222 p. Chr.). Toate piesele fac parte dintr-o colecție particulară, fără a se cunoaște proveniența acestora.

Lotul conține în cea mai mare măsură emisiuni din categoria unității, având astfel de exemple pentru Septimius Severus (8), Caracalla Caesar (1) și Caracalla Augustus (2). Unele dintre piese corespund unor tipuri recent integrate în unul dintre cele mai folosite cataloage de identificare a emisiunilor nicopolitane[1]. Dintre ele menționăm: nr. 4 (Septimius Severus – pl. I, nr. 4)[2] și nr. 10 (Caracalla Augustus – pl. I, nr. 10)[3]. Celelalte cinci monede poartă pe revers numele guvernatorului provincial. C. Ovinius Tertullus, *Legatus augusti* al Moesiei Inferior în intervalul 198-201 p. Chr.[4], este reprezentat prin exemplare bătute atât pentru Septimius Severus în *condominium* cu Caracalla (pl. II, nr. 12), dar și pentru Caracalla (pl. II, nr. 13) și Iulia Domna (pl. II, nr. 14). Moneda din urmă a fost anticipată în determinatorul de emisiuni nicopolitane publicat recent în Bulgaria[5]. Ștanța de avers utilizată pentru baterea monedei este cunoscută, fiind de altfel și singura documentată pentru Iulia Domna în timpul guvernatorului Ovinius Tertullus[6]. Studierea materialului numismatic apărut mai recent arată că într-adevăr matrița de revers este rară. În acest stadiu al cercetării, nu cunoaștem să apară în asociere cu ștanțe de avers care să o lege de activitatea monetară din timpul altor emitenți.

---

* Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București; anamarialoluta@gmail.com.
** ionutbd@gmail.com.

[1] Nina Hristova, H.-J. Hoeft, G. Jekov, *The Coins of Moesia Inferior 1st-3rd c. AD. Nicopolis ad Istrum*, Blagoevgrad, 2023.

[2] *Ibidem*, p. 148s, nr. 8.14.48.41.

[3] *Ibidem*, p. 228c, nr. 8.18.10.27.

[4] B. E. Thomasson, *Laterculi praesidium, Vol. I, ex parte retractatum*, Göteborg, 2009, p. 53-54.

[5] Nina Hristova, H.-J. Hoeft, G. Jekov, *op. cit*, p. 157, nr. 8.17.9.2.

[6] B. Pick, *Die antiken Münzen Nord-Griechenlands: Dacien und Moesien, I, 1*, Berlin, 1898, p. 389-390, nr. 1450-1452; Nina Hristova, H.-J. Hoeft, G. Jekov, *op. cit.*, p. 150-170, nr. 8.17.1.1, 8.17.3.1, 8.17.9.1, 8.17.10.1, 8.17.34.3, 8.17.36.1, 8.17.38.1, 8.17.43.1.

SCN, s.n., XV-XVII (XXVII-XXIX), București, 2026, p. 133-138.

Ultimele două piese din lot (pl. II, nr. 15-16) datează din timpul domniei lui Elagabal (218-222 p. Chr.) și poartă pe revers numele lui Novius Rufus, guvernatorul Moesiei Inferior. Deși nu se cunoaște locul de descoperire al monedelor pe care le introducem în circuitul științific cu acest prilej, publicarea detaliată completează tabloul emisiunilor nicopolitane schițat până în prezent.

CATALOGUL MONEDELOR

SEPTIMIUS SEVERUS (193-211 p. Chr.)

1. AE 7h; 3,05 g; 18 mm.
   Av. AV KAI CE CEVHPOC; cap laureat spre dreapta.
   Rv. NIKOΠOΛIT ΠPOC ICTPo; Apollo spre stânga, purtând clamidă pe umărul stâng, ținând patera și sceptrul.
   Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 66, no. 8.14.7.11.

2. AE 7h; 2,21 g; 17 mm.
   Av. AV KAI • CEVHPOC; cap laureat spre dreapta.
   Rv. NIKOΠOΛI […] PO; semilună și stea cu opt raze.
   Pick, p. 387, nr. 1436; Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 137, nr. 8.14.48.13.

3. AE 6h; 2,60 g; 18 mm.
   Av. AV • KAI • CE [VH] POC; cap laureat spre dreapta.
   Rv. […] KOΠOΛIT • ΠPOC ICTP[...]; Eros-Thanatos sprijinindu-se pe o torță inversată.
   Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 94, nr. 8.14.16.8.

4. AE 12h; 2,97 g; 17 mm.
   Av. AV KA [...] CEVHPOC; bust laureat, drapat și cuirasat spre dreapta.
   Rv. NIKOΠOΛI ΠPOC ICTPO; stea cu opt raze punctate.
   Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 148s, nr. 8.14.48.41.

5. AE 7h; 2,71 g; 16 mm.
   Av. AV K […] POC; cap laureat spre dreapta.
   Rv. NIK […] N ΠPOC [...] TPO; vultur cu aripile închise spre dreapta și capul spre stânga.
   Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 52, nr. 8.14.1.61.

6. AE 7h; 2,06 g; 16 mm.
   Av. AV KAI C […] HPO; cap laureat spre dreapta.
   Rv. NIKOΠOΛ […] ICTPO; șarpe încolăcit pe torță.
   Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 135, nr. 8.14.47.30.

7. AE 1h; 2,96 g; 15 mm.
   Av. […] K […] VHPOC; cap laureat spre dreapta.
   Rv. […] ΠPOC IC; șarpe încolăcit pe torță; spice de grâu atârnă de o parte și de alta a torței.
   Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 135, nr. 8.14.47.28.

8. AE 7h; 2,45 g; 18 mm.
Av. A […] VHPO; cap laureat spre dreapta.
Rv. […] ΚΟΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡΟC ICTP […]; semilună şi trei stele cu câte opt raze.
Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 51, nr. 8.14.1.47 pentru avers şi p. 139, nr. 8.14.48.26 pentru revers.

SEPTIMIUS SEVERUS: CARACALLA CAESAR (196-198 p. Chr.)

9. AE 7h; 2,32 g; 16 mm.
Av. [...] K […] ANTΩNIN–oc; bust drapat şi cuirasat spre dreapta.
Rv. NIKOΠOΛI […]; semilună şi stea cu 6 raze.
Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 221, nr. 8.18.48.1.

SEPTIMIUS SEVERUS: CARACALLA AUGUSTUS (198-211 p. Chr.)

10. AE 1h; 3,66 g; 18 mm.
Av. AV K M AVPH ANTΩNINOC; cap laureat spre dreapta.
Rv. NIKOΠOΛIT [Π] – POC ICT; Hermes spre stânga, purtând clamidă pe umărul stâng, ţinând punga şi caduceul.
Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 228c, nr. 8.18.10.27 (cu precizarea că, în catalog, legenda de avers este redată eronat sub forma AVK. M. AVP ANTΩNEINOC).

11. AE 7h; 2,75 g; 17 mm.
Av. AV K MA ANTΩNINo; cap laureat spre dreapta.
Rv. NIKOΠOΛI […]; Tyche spre stânga, purtând kalathos, ţinând patera şi cornul abundenţei.
Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 227, nr. 8.18.53.8 pentru avers; Pick, p. 415, nr. 1598 pentru tipul de revers.

SEPTIMIUS SEVERUS şi CARACALLA
(OVINIUS TERTULLUS, 198-201 p. Chr.)

12. AE 1h; 8,25 g; 27 mm.
Av. […] CEVHPOC • Π • AV • K• M • AVP […]; busturile afrontate ale lui Septimius Severus (în stânga) şi Caracalla (în dreapta); ambele laureate, drapate şi cuirasate.
Rv. [...] OOVI TEPTVΛΛOV NIKOΠOΛITΩN ΠPOC I; Tyche purtând kalathos, ţinând cârma şi cornul abundenţei.
Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 149, nr. 8.16.38.1.

CARACALLA
(OVINIUS TERTULLUS, 198-201 p. Chr.)

13. AE 7h; 10,40 g; 26 mm.
Av. AV K M AVP ANTΩNINOC; bust laureat, drapat şi cuirasat spre dreapta.
Rv. […] OOV TEPTVΛΛ–OV NIKO […]; Zeus pe tron spre stânga, ţinând patera şi sceptrul.
Pick, p. 400, nr. 1516; Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 172, nr. 8.18.1.10.

IULIA DOMNA
(OVINIUS TERTULLUS, 198-201 p. Chr.)

14. AE 7h; 12,98 g; 28 mm
Av. IO […] A • ΔO – MNA • CEBACT •; bust drapat spre dreapta.
Rv. VII […] TEPTVΛΛOV • NIKOΠOΛI • ΠPOC ICTPON•; Nike avansând spre dreapta, ținând cununa de lauri și ramura de palmier.
Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 157, nr. 8.17.9.2.

ELAGABAL
(NOVIUS RUFUS, 218-219/220 p. Chr.)

15. AE 1h; 9,93 g; 26 mm.
Av. AV[…]; cap laureat spre dreapta.
Rv. […] IOV POVΦO-V NIKOΠOΛITΩN ΠPO în câmpul stâng CIC. Pe aceeași parte sub patera, TP//ON; Concordia spre stânga, ținând patera și cornul abundenței.
Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 423, nr. 8.26.36.2.

16. AE 12h; 11,32 g; 26 mm.
Av. AVT K M AVP […] OC; cap laureat spre dreapta.
Rv. VII NOBIOV POVΦ[O]V NIKOΠOΛITΩN // ΠPOC I, în câmpul stâng CT//PON; zeu fluvial spre dreapta, ținând o ramură în mâna stângă, barcă în cadru.
Hristova, Hoeft, Jekov 2023, *Nicopolis*, p. 417, no. 8.26.32.3; RPC VI, nr. 1268.

An assemblage of coins struck by Nicopolis ad Istrum between AD 193 and 222

ABSTRACT

Authors present a batch of 16 coins from a private collection which were put into circulation by Nicopolis ad Istrum between AD 193 and 222. 11 are assarion coins covering the reign of Septimius Severus (AD 193-211). The other 5 bear the names of provincial governors of Moesia Inferior and were issued for Septimius Severus & Caracalla (1), Iulia Domna (1), Caracalla (1) and Elagabal (2).

FIGURES CAPTION

Pl. I. Coins issued by Nicopolis ad Istrum between AD 193 and 211 (assaria).

Pl. II. Coins issued by Nicopolis ad Istrum between AD 193 and 222 and signed with the provincial governors' names (Ovinius Tertullus, no. 12-14; Novius Rufus, no. 15-16).

Pl. I. Monede emise de Nicopolis ad Istrum între 193 şi 211 p. Chr. (assaria)

12

13

14

15

16

Pl. II. Monede emise de Nicopolis ad Istrum între 193 și 222 p. Chr. semnate cu numele guvernatorilor provinciali (Ovinius Tertullus, nr. 12-14; Novius Rufus, nr. 15-16)

Abrevieri

ActaMN	Acta Musei Napocensis, Cluj-Napoca
AÉ	L'Année épigraphique, Paris
AJN	American Journal of Numismatics, New York
ANRW	Aufstieg und Niedergang der römischen Welt
ANS	American Numismatic Society, New York
ARA	Asociația Arhitectură. Restaurare. Arheologie
ArhMold	Arheologia Moldovei, Iaşi-Bucureşti
BAR, I.S.	*British Archaeological Reports*, *International Series,* Oxford
BAR, S.S.	British Archaeological Reports, Supplementary Series, Oxford
BMC	*Coins of the Roman Empire in the British Museum*, Londra: I, *Augustus to Vitellius*, 1923; II, *Vespasian to Domitian*, 1930; III, *Nerva to Hadrian*, 1936; IV, *Antoninus Pius to Commodus*, 1968; V, *Pertinax to Elagabalus*, 1950 (H. Mattingly); VI, *Severus Alexander to Balbinus and Pupienus*, 1962 (R.A.G. Carson)
BSNR	Buletinul Societăţii Numismatice Române, Bucureşti
BIAB	Bulletin de l'Institut Archéologique Bulgare, Sofia
CAB	Cercetări Arheologice în Bucureşti, Bucureşti
CCA	Cronica cercetărilor arheologice din România, Bucureşti
CICSA	Centrul de Istorie Comparată a Societăților Antice, București
CIL III	Th. Mommsen (ed.), *Corpus Inscriptionum Latinarum. Vol. 3, Parts 1-2. Inscriptiones Asiae, provinciarum Europae Graecarum, Illyrici Latinae*, Berlin, 1873.
CN	Cercetări Numismatice, Bucureşti
CNA	Cronica Numismatică şi Arheologică, Bucureşti
CNH	L. Réthy, Corpus nummorum Hungariae, I-II, Budapesta, 1899-1907
CNRS	Centre National de la Recherche Scientifique, Paris
Crawford, RRC	M.H. Crawford, *Roman Republican Coinage*, Cambridge, 1974
Crawford, RRCH	M.H. Crawford, *Roman Republican Coin Hoards*, Londra, 1969
CreştCol	Creşterea Colecţiilor, Biblioteca Academiei Române, Bucureşti
Dacia	Dacia. Recherches et découvertes archéologiques en Roumanie, Bucureşti, I-XII (1924-1947)
Dacia, N.S.	Dacia, Revue d'Archéologie et d'Histoire Ancienne, Nouvelle Série, Bucureşti (1957-)
DIR	*Documente privind istoria României*
D.J.A.N. Argeş	Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Argeş
DOW-LRC	Ph. Grierson, Melinda Mays, *Catalogue of Late Roman coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection. From Arcadius and Honorius to the Accession of Anastasius*, Washington, 1992
DRH	*Documenta Romaniae Historica*, Bucureşti
Herinek	L. Herinek, *Österreichische Münzprägungen von 1740-1969*, Viena, 1970
Huszár	Lajos Huszár, *Münzkatalog Ungarn von 1000 bis heute*, Budapesta, 1979
IAB	Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan", Bucureşti
IGBulg II	G. Mihailov (ed.), *Inscriptiones Graecae in Bulgaria repertae*. *Vol. II. Inscriptiones inter Danubium et Haenum repertae*, Sofia, 1958.

SCN, s.n., XV-XVII (XXVII-XXIX), Bucureşti, 2026, p. 227-229.

ISM	*Inscriptiones Scythiae minoris*, I (1983), II (1987), III (1999), IV (2015), V (1980)
JIAI	Journal for Historical and Archaeological Research, Šumen
JNG	Jahrbuch für Numismatik und Geldgeschichte, München
LRBC	*Late Roman Bronze Coinage A.D. 324-498*, Londra, 1965: I – P.V. Hill, J.P.C. Kent, The Bronze Coinage of the House of Constantine A.D. 324-346; II – R.A.G. Carson, J.P.C. Kent, *Bronze Roman Imperial Coinage of the Later Empire A.D. 346-498*
Martin	F. Martin, *Kolonialprägungen aus Moesia Superior und Dacia*, Bonn, 1992
MBR	G. Buzdugan, O. Luchian, C.C. Oprescu, *Monede și bancnote românești*, Bucureşti, 1977
MCA	Materiale şi Cercetări Arheologice, Bucureşti
MemAntiq	Memoria Antiquitatis, Piatra-Neamţ
MINAC	Muzeul de Istorie Naţională şi Arheologie, Constanţa
MJIAP	Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova
MNA	Muzeul Naţional de Antichităţi
NC	Numismatic Chronicle, Londra
NK	Numizmatikai Közlöny, Budapesta
NZ	Numismatische Zeitschrift, Viena
Pere	Nuri Pere, *Osmanlılarda madenî paralar*, Istanbul, 1968
Pick	B. Pick, *Die antiken Münzen von Dacien und Moesien*, I, 1, Berlin, 1898
Pick-Regling	B. Pick, K. Regling, *Die antiken Münzen von Dacien und Moesien*, I, 2, Berlin, 1910
Pohl	Artúr Pohl, *Münzzeichen und Meisterzeichen auf ungarischen Münzen des Mittelalters, 1300-1540*, Graz-Budapesta, 1982
Preda	C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, Bucureşti, 1973
RCAN	Revista de Cercetări Arheologice și Numismatice, Bucureşti
Recueil	W.H. Waddington, E.Babelon, Th. Reinach, *Recueil général des monnaies grecques d'Asie Minéure, I-IV,* Paris, 1904-1912
RÉSEE	Revue des Études Sud-Est Européennes, Bucureşti
RI	Studii, 1948–1952; din 1953, Studii. Revista de Istorie, Bucureşti.
RIC, I	H. Mattingly, E.A. Sydenham, *The Roman Imperial Coinage*, I, *Augustus to Vitellius*, Londra, 1923
RIC, I^2	C.H.V. Sutherland, *The Roman Imperial Coinage*, I, ediţie revăzută, Londra, 1984
RIC, II	H. Mattingly, E.A. Sydenham, *The Roman Imperial Coinage*, II, *Vespasian to Hadrian*, Londra, 1926
RIC, III	H. Mattingly, E.A. Sydenham, *The Roman Imperial Coinage*, III, *Antoninus Pius to Commodus*, Londra, 1930
RIC, IV, 1	H. Mattingly, E.A. Sydenham, *The Roman Imperial Coinage*, IV, 1, *Pertinax to Geta*, Londra, 1968
RIC, V, 2	P.H. Webb, *The Roman Imperial Coinage*, V, 2, Londra, 1933 (reimprimat 1968)
RIC, VI	C.H.V. Sutherland, *The Roman Imperial Coinage*, VI, *From Diocletian's reform (A.D. 294) to the death of Maximinus (A.D. 313)*, Londra, 1967
RIC, VII	P.M. Bruun, *The Roman Imperial Coinage*, VII, *Constantine and Licinius A.D. 313-337)*, Londra, 1966
RIC, VIII	J.P.C. Kent, *The Roman Imperial Coinage*, VIII, *The Family of Constantine I A.D. 337-364)*, Londra, 1981
RIC, IX	J.W.E. Pearce, *The Roman Imperial Coinage*, IX, *Valentinian I-Theodosius I*, Londra, 1933 (reimprimat 1968)
RIC, X	J.P.C. Kent, *The Roman Imperial Coinage*, X, *The Divided Empire and the Fall of the Western Parts A.D. 395-491)*, Londra, 1994
RPC	Roman Provincial Coinage

Ruzicka 1928	Leon Ruzicka, *Inedita aus Moesia Inferior*, Vjesnik Hrvatskoga Arheološkoga Društva, 15, 1928, p. 225-248.
SCBC	*Standard Catalogue of British Coins. Coins of England and the United Kingdom*, 41st Edition, London, 2006
SCIV(A)	Studii şi Cercetări de Istorie Veche (şi Arheologie), Bucureşti
SCN	Studii şi Cercetări de Numismatică, Bucureşti
SHA	*Scriptores Historiae Augustae*
Simpozion Chişinău 2000	*Simpozion de Numismatică dedicat împlinirii a patru secole de la prima Unire a românilor sub Mihai Voievod Viteazul, Chişinău, 28-30 mai 2000, Comunicări, studii şi note*, Bucureşti, 2001
Simpozion Chişinău 2001	*Simpozion de Numismatică organizat în memoria martirilor căzuţi la Valea Albă, la împlinirea a 525 de ani (1476-2001), Chişinău, 13-15 mai 2001, Comunicări, studii şi note*, Bucureşti, 2002
Simpozion Chişinău 2002	*Simpozion de Numismatică dedicat împlinirii a 125 de ani de la Proclamarea Independenţei României, Chişinău, 24-26 septembrie 2002, Comunicări, studii şi note*, Bucureşti, 2003
Simpozion Chişinău 2003	*Simpozion de Numismatică dedicat Centenarului Societăţii Numismatice Române (1902-2003), Chişinău, 26-28 noiembrie 2003, Comunicări, studii şi note*, Bucureşti, 2005
Simpozion Chişinău 2004	*Simpozion de Numismatică, organizat cu ocazia comemorării sfântului Ştefan cel Mare, domn al Moldovei (1504-2004), Chişinău, 29 septembrie-2 octombrie 2004, Comunicări, studii şi note*, Bucureşti, 2007
SMMIM	Studii şi Materiale de Muzeografie şi Istorie Militară, Bucureşti
SNG	*Sylloge Nummorum Graecorum*: Black Sea - *The British Museum*, IX, 1, *The Black Sea*, Londra, 1993; Rusia - M. G. Abramzon, N. A. Frolova, Ulrike Peter (eds.), *Sylloge Nummorum Graecorum Russland, Staatliches Historisches Museum Moskau: Münzen des Nördlichen Schwarzmeergebietes*, Berlin-Boston, 2019
Woytek	Bernhard Woytek, *Die Reichspragung des Kaisers Traianus (98-117)*, Viena, 2010.